

**Bolni
napljinčih**

**Sanatorij
Aflenz**
Hofacker (830) Stajersko, Prospekt

Krvna krivda.

Tako je, kakor da bi bila zmožnost misli pokvarjena: Kako izpušča na kulturo ponosni, viteški narod Francozov v nekakem čudovitem „Chassez-croisez“ logike zamorce iz Konga in Senegalske strelce zoper narod Kanta in Goetheja; istotako stavi plavo-belo-rdeča republika vsa upanja za rešitev demokracije na istega avtokrata, ki pusti vsakega zastopnika tega političnega naziranja bičati in ga pošlje v sibirsko mrtvašnico. Car, ki je gledal hladnokrvno divjanje „pogromov“, je vzor pariških borznih knezov in odvetnikov, ki obvladujejo na Francoskem najvažnejše urade ter javno mnenje.

In tako se je pelo v navdušenju slavno pesem o carju Nikolaju, ko je prišla vest, da se je napotil, priti do svojih vojakov na bojišče. Vsa Francija prišla je v ekstazo. Zdaj je čas izpolnjen, zdaj se bode pojavila ob nemški meji grozovita falanga, v kateri bodo združeni vsi delavci mest, vsi kmetje iz dežele, vsi jezdec puščave, v eno množico navdušenih boriteljev. „Ti milijoni“, tako je vrisal „Matin“. „Imajo le eno dušo; ubogi in bogati, muški in plemeniti, dijaki in kozaki.“ In ta novi Peter iz Amiens, ki združuje vso Evropo proti nemški barbariji, ki skliče vse boritelje iz Tatarskih pokrajin, od Amurja pa do Izakutska in iz Turkestana, — to je „beli car“ Nikolaj osvoboditelj. Saj on je šel na bojišče, on noče svojih mužikov in dijakov zapustiti.

Car Nikolaj hitel je na fronto. On je ukazal napad na Przemysl, ki je zahteval še več krvi in mrličev, kakor jih je padlo svoj čas pri njegovi slavnosti kronanja na Chodynka-polju. Toliko skoraj, kolikor jih je umrlo za časa njegovega vladanja v rudnikih Sibirije, na sivi mrtvaški poti tja, v Petro-Pavlovi trdnjavi, pod bičem krvnikov, ker so zahtevali po zraku in luči in svobodi. Tajnostno predstavljanje carja, v katerem se vtelesa Božja volja, katerega bližina in beseda obljublja zmago, silila je človeške črede zoper gališko trdnjavo, — kakor je njega samega, bledega avtokrata na Petrovem prestolu, morda le mistično povelje preroka Razputina v fronto poslalo.

Ali car Nikolaj zbežal je od fronte nazaj v krasne dvorane svojega gradu. Na živčih slabotni zamore pač smrt zapovedati, ali videti je ne more. Cesar Viljem, ki s poštenim srcem svoj narod v boj za pravico in čast vodi, deli s svojim vojakom veselje in žalost. Ko je prvič vojno solnce krvavo-rdeče vzhajalo, uredil je svoj dom in odhajal s svojimi šestimi sinovi v vojno. Car Nikolaj šel je istotako k fronti, — pozno, jako pozno, ko so že stotisoči v Mazurskih močvirjih poginili, ko so že drugi stotisoči na širokih bojiščih umirali. A hitro je zbežal, pognan od blelih strahov. Zdaj je prišel zopet, ali zbežal bode tudi zopet.

In žene ga strah vesti.

Kaj naj to pomeni, kako slabotno je to, da se hoče zdaj del krivde iz ramen tega moža odvzeti in njegovo okolico obtožiti? Da se skuša olajšati muke žarečega obroča okolj njegovega čela? V Aleksander Kiellandovi knjigi o Napoleonu stoji, kar velja zdaj o Nikolaju kakor svoj čas o Aleksandru, kar je ostalo vedno enako v tej vedno ednaki, nespremenljivi Rusiji: „Ali ta vera ali ta binavščina, da beli car nima nikdar s čem opraviti, ako se na Ruskem kaj grozovitega zgodi, ni samo ruska. Vsa Evropa se dela neumno, ako se gre za ruske razmere, in še dandanes se od nas zahteva, da naj igramo to otroško igrino in da naj verujemo, da je car nedolžna žrtev svoje pokvarjene okolice. Na Ruskem se ne zgodi ničesar brez vednosti in volje carja.“ Ali ni dal car saskemu kralju, ko je bival kratko pred izbruhom vojne v Petersburgu, Judašev poljub? Ali

ni car osebno do zadnje ure dobro vero nemškega cesarja z mirovnimi lažmi sleparil? Ali ni že mnogo preje osebno mobilizacijo zapovedal? Za „batjuško“ carja umira mužik, mori kozak, — in tako ne izbrise nikdo madež raz njegovega čela, ki ga je pritisnila tja ta grozovita vojna. Od njegovega čela ne kakor tudi ne od čela njegovih tovarišev v krivdi in zločinu. L. N. N.

Vojska

divja in nikdo ne ve, kako dolgo bode trajala. V teh resnih časih kaže se pomen društva

„Rdeči križ,“

ki skrbi za ranjence vojne, posebno očitno. Prosimo torej vse, ki imajo čisto srce za našo domovino, da naj

žrtvujejo

za to prepotrebno društvo vsaj malo darilo!

Omejitev klanja telet.

C. k. stajersko namestništvo nam je naznanilo potom mestnega sveta v Gradcu, da se je opazilo, da se ne uporablja odlok z dne 14. oktobra 1914, drž. zak. št. 285, glede omejitve klanja telet v raznih smerih primerno. Celo mešetarjem z živino so se baje izdala v večji meri dovoljenja za klanje telet; da ni baje izključeno, da so se dobile take izkaznice proti plačilu.

Z ozirom na ta zaznanja je bilo c. k. namestništvo primorano, zaukazati podrejenim političnim oblastim, da to zadevo najstrožje nadzorujejo in pazijo na strogo uporabo določenega odloka. Prestopki, ki bi se dogodili, se naj nemudoma občutno kaznujejo po § 7 tega odloka (občutne denarne globe, odtegne se naj koncesija). Tudi si je pridržalo c. k. namestništvo pravico, ako bi se na ta način v ti ali oni občini ne mogel doseči mir, pridržati politični oblasti sami pravico izpostavljanja dovoljenj, da se smejo klati teleta.

Ako pregledamo seznam o klanju telet v drugi polovici meseca novembra t. l. moramo z obžalovanjem konstatirati, da je imel dobromišljeni odlok vlade v mnogih okrajih kronovine le izredno majhen uspeh.

Število v tem času zaklanih telet znaša 1452 komadov. Ako število preračunamo na celi mesec, zneslo bi to 2904 telet, toraj skoro 3000 na mesec, in to v vojskinelem času, ko se porabi za vojaštvo dan za dnevom 5000 do 6000 glav velike goveje živine.

Ni dvoma, da mora dovesti nadaljevanje takega klanja telet v kronovini do izredno občutljivega pomanjkanja živine v naši deželi.

Po posameznih delih kronovine razvrščeno dobimo sledečo razvrstitev glede teh 1452 zaklanih telet:

Zgornje Stajersko:

Aussee 12, Bruck 54, Gröbmring 18, Judenburg 44, Knittelfeld 43, Leoben 56, Liezen 32, Murau 37, Mürzzuschlag 14; skupaj 310 komadov.

Srednje Stajersko:

Deutschlandsberg 61, Feldbach 51, Graška okolica 198, Gradec (mesto) 148, Hartberg 123, Lipnica 42, Radgona 34, Voitsberg 35, Weiz 63; skupaj 755 komadov.

Spodnje Stajersko:

Celje (okraj) 28, Celje (mesto) 29, Mozirje 6, Kojnice 10, Ljutomer 14, Maribor (okraj) 59, Maribor (mesto) 88, Ptuj (okraj) 18, Ptuj (mesto) 77, Brežice 55, Slovenji Gradec 3; skupaj 387 komadov. V celi kronovini se je toraj zaklalo 1452 telet.

Ako teh 1452 komadov po odstotkih razdelimo na posamezne dele stajerske dežele, odpade na Zgornje Stajersko 21%

„ Srednje „ 52 „
„ Spodnje „ 27 „

Ako premitrmo izide v posameznih okrajih, bijejo naravnost v oči:

Na Zgornjem Stajerskem okraj:

Bruck s 54, Judenburg s 44, Knittelfeld s 87, Leoben s 56, Liezen z 32, Murau s 37 komadi; toda pomisliti nam je treba, da so okraj Bruck, Judenburg in Leoben močno obljude, ker imajo mnogo in velikih

industrijskih podjetij, toraj mora biti potreba v teh okrajih — kar je naravno — večja.

Na noben način pa se ne more upravičiti sila močna poraba telet na Srednjem Stajerskem.

Srednje Stajersko samo presega številke na Zgornjem in Spodnjem Stajerskem. V nekaterih krajih se, vrši — kakor je videti — jako bujna kupčija s teleti, kakor na primer v Deutschlandsbergu, Feldbachu, zlasti pa v Hartbergu in tudi v Weizu.

Na Spodnjem Stajerskem je razven Maribora poraba telet posebno velika v ptujskem okraju s 95 komadi in v brežiškem s 55 komadi. Tudi v tema obema okrajema se morajo nahajati precejšnje klanjnice za telet, ki pa v sedajnem času nikakor niso na mestu in le pripomorejo k temu, da se zmanjša število glav goveje živine v okraju. Ker spadajo jesenska teleta najboljšim teletom za vzrejo, lahko si predstavljamo, kako velikansko škodo povzroča to čezmerno klanje telet živinoreji naše stajerske kronovine.

Ako pravi politična oblast v prej navedenem ukazu, da je uporaba postave jako pomanjkljiva in je potrebno ubrati druge strune, leži to pač le v delovanju posameznih izvedencev, ki niso zapodili poverjene službe v narodno-gospodarskem oziru. Tu in tam, kjer se niso imenovali izvedenci, je najbrž tudi gospod občinski predstojnik uporabljal postavopremilo.

Iz kmetijskega stališča moramo konstatirati z ozirom na naš sedajni gospodarski položaj, da bi nam bilo prav in bi si čelo želeli, ako bi dajale v takih krajih le politične oblasti same dovoljenja za klanje telet, da se omeji v zakonu neprevidevano znižanje števila telet; to pa v očigled vojnemu stanju in z ozirom na to, ker moramo računati še za več mesecev naprej, da bo se porabilo v primeri z normalnim časom izredno dosti mesa. Pomislimo le, koliko mesa pojejo vjetniki, begunci, in novinci, ki pridejo iz drugih dežel v našo Stajersko.

Izredno bi se torej veselili, ako bi se poprijeli odbori kmetijskih podružnic te važne zadeve in bi šli na roko manjšim posestnikom, kakor tudi mlekarjem z nakupom telet za vzrejo.

Neoporečeno je, da je vzreja telet za manjše posestnike v zvezi z velikimi težočami in zdastnimi stroški, ker jim primanjkuje hlevskih prostorov, dostikrat jim nedostaja tudi klaje. S posredovanjem odborov kmetijskih podružnic bi se na vsak način lahko izognili prodaji takih telet za klanje, ker bi jih pokupili večji posestniki, kateri posedujejo dovolj krmil.

Razno.

Srečno novo leto

želita

vsem somišljenikom in prijateljem
uredništva in upravitelstva „Štajerca“.

Vpoklicanje pod orožje. Oblast objavlja sledeči razglas: Vsi pri naboru v času od 16. novembra do 31. decembra 1914, ki so bili potrjeni za črnovojniško službo z orožjem, in sicer letniki rojstva 1887, 1888, 1889 in 1890 morajo se oglasiti, v kolikor že niso vpoklicani k službi z orožjem ali pa niso oproščeni iz ozirov javne službe ali interesa na določeno ali nedoločeno dobo. Oglasiti se morajo dne 16. januarja 1915 pri v njih črnovojniški legitimaciji označenem c. in kr. nadomestnem komandu, oz. c. kr. deželnoobrambenem (deželnostrelniškem) nadomestnem okrajnem komandu. Za one črni vojni podvržene rojstvene letnike 1887, 1888, 1889 in 1890, ki se morajo oglasiti zaradi slučajne bolezni šele pozneje, velja na legitimacijskem listku označeni čas. — Pri zopetnem naboru po 16. januarju 1915 za zmožne izpoznani imenovanih letnikov morajo se tekom 48 ur po naboru javiti. V interesu vsacega leži, da prinese seboj par močnih čevljev, (škornjev ali opank), potem gorko volneno spodnjo perilo, gorko obleko (volneni telovnik z rokavi, sweater, kožuh, debeli zimski plašč itd.), volnene nogavice, snežna havba, štuceljue, gorke rokavice, gorko odejo (kocno) nahrbtno torbo, na vsak način pa jedilno orodje in posodo. Ti predmeti se bodejo, v kolikor so za rabo v vojaški službi primerni, poplačali. Tudi je priporočati, da prinese vsakdo jedil za tri dni seboj. — S črno-